

Služební pohotovost nařizovaná v souvislosti se zařazením do Plánu vyrozumění a svozu podle nařízení generálního ředitele VSČR č. 35/2012/nařízení generálního ředitele VSČR č. 26/2019.

Nejčastější otázky a odpovědi:

1) O jak velkou finanční částku se může za doplacení odměny za služební pohotovost jednat?

- Odměna za služební pohotovost je stanovena v § 126 odst. 2 zákona o služebním poměru, který uvádí: „*Za hodinu služební pohotovosti vykonávané mimo služebnu mimo služební dobu příslušníka má příslušník nárok na odměnu ve výši 10 %, a jde-li o den pracovního klidu, ve výši 15 % poměrné části příslušného základního tarifu, osobního a zvláštního příplatku připadajícího na 1 hodinu služby v měsíci, na který připadla služební pohotovost; to neplatí, jde-li o příslušníka, který má nárok na zvláštní požitky podle § 135 odst. 1.*“
- V závislosti na výši odměny pak může jít za 3 roky zpětně o nízké až střední jednotky stovek tisíc korun.

2) Kdy u zastoupených příslušníků VSČR podáte správní žalobu?

- Správní žalobu nelze podat hned, neboť je nutné postupovat podle zákona o služebním poměru, který striktně upravuje procesní postup. Tím je podání žádosti, na jejímž základě dochází k zahájení řízení ve věcech služebního poměru, na jehož konci je vydání rozhodnutí ředitele věznice (lze samozřejmě očekávat, s ohledem na standardní praxi služebních funkcionářů, jakož i na rozsah předmětné věci týkající se tisíců příslušníků VSČR, že bude rozhodnutí zamítavé).
- Proti rozhodnutí je pak možné podat odvolání, o němž rozhoduje generální ředitel VSČR (opětovně lze očekávat zamítnutí odvolání).
- Teprve následně, v případě, že je odvolání zamítnuto, je možné podat správní žalobu k příslušnému krajskému soudu.
- Ten buď podané žalobě vyhoví a napadené rozhodnutí odvolacího orgánu zruší a věc mu vrátí k dalšímu řízení, kde je GRVVSČR vázán právním názorem KS, anebo žalobu zamítne. Ať v jednom či druhém případě pak věc skončí u Nejvyššího správního soudu, neboť buď účastníci (pokud bude žaloba zamítnuta) nebo GRVVSČR (pokud bude žalobě vyhověno) podá proti rozsudku kasační stížnost k NSS. Pozn. AK: tato nemá odkladný účinek, nicméně výklad daných souvislostí stran procesního postupu by již byl příliš složitý pro pochopení a tyto souvislosti tedy v tuto chvíli nebudeme dále rozvádět.
- Nejvyšší správní soud pak buď kasační stížnost zamítne, anebo zruší rozsudek KS a věc vrátí k dalšímu řízení.
- V případě zrušení rozsudku KS, věc vrátí znovu podřízenému soudu se závazným názorem, anebo v případě zrušení nejenom rozsudku KS, ale i rozhodnutí GRVVSČR, věc vrátí zpět do odvolacího řízení.
- Následně znovu rozhoduje soud, anebo odvolací orgán, který opětovně vydá rozsudek (soud)/rozhodnutí (odvolací orgán), proti němuž lze podat kasační stížnost (rozsudek)/žalobu (rozhodnutí), kdy tedy věc může znovu pokračovat u KS nebo NSS.
- Následně pak řízení zpravidla končí vrácením věci GRVS, potažmo řediteli věznice, který o věci definitivně rozhodne pod tíhou závazných názorů KS a NSS, pakliže byl jeho původní názor nesprávný (očekávané zamítnutí nároků by soudy bylo označeno za nezákonné).

3) Jak dlouho to může celé trvat?

- Několik let. V závislosti na rychlosti služebních funkciónářů a správních soudů, jakož i případné komplikovanosti procesu, opravdu hrubým odhadem cca 3-5 let do úplného skončení věci.

4) Kdy u zastoupených zaměstnanců VSČR podáte civilní žalobu?

- U zaměstnanců je postup odlišný, kdy je nutné poslat VSČR nejprve předžalobní výzvu dle § 142a o.s.ř., kdy pokud VSČR v poskytnuté lhůtě (minimálně 7 dní) nezaplatí, je možné podat civilní žalobu k příslušnému okresnímu soudu.
- Po podání žaloby je pak s odstupem středních jednotek měsíců nařizováno soudní jednání, kde je prováděno dokazování. Zpravidla u těchto typů sporů bývá soudních jednání vícero. Na konci je vydán rozsudek okresního soudu, proti kterému se může kterákoliv strana odvolat ke krajskému soudu. Tam následně probíhá odvolací jednání, které je zpravidla již rychlejší a je pouze jedno. Následně vydá KS rozsudek, kterým buď odvolání zamítne, anebo mu vyhová a rozsudek OS změní (žalobě vyhová/zamítne ji), nebo rozsudek zruší a věc OS vrátí k dalšímu řízení. V případě zrušení a vrácení věci znovu probíhá (již však rychleji) nové řízení, kdy je vydán nový rozsudek OS, proti němuž se lze znovu odvolat. V případě, že je odvolání ze strany KS zamítnuto, je věc pravomocně skončena a rozsudek je vykonatelný (pokud byla uložena povinnost k placení, musí žalovaný zaplatit). Proti rozsudku KS je však možné podat ještě dovolání k Nejvyššímu soudu, toto však, stejně jako kasační stížnost, nemá odkladný účinek. Následně záleží, zdali NS dovolání zamítne, anebo rozsudky OS a KS zruší a věc nižším soudům vrátí se závazným názorem. Následně věc zpravidla končí, když je vydán pravomocný rozsudek respektující názor NS.

5) Jak dlouho to může celé trvat?

- Několik let. V závislosti na rychlosti civilních soudů, jakož i případné komplikovanosti procesu, opravdu hrubým odhadem 2-4 roky.

6) Bude se jednat o hromadnou žalobu nebo každý účastník bude zastoupen samostatně u příslušného soudu?

- Řízení může být vedeno jako společné (ve věcech služebního poměru, u příslušníků, standardně bývá řízení spojené, tedy hromadné, a to i následně před správními soudy), ale také nemusí (to se stává spíše u civilních sporů, s ohledem na rozsah individualizovaného dokazování). Spojení řízení závisí na služebním funkcionáři/soudu, který byl měl zohledňovat, zdali tomu nebrání povaha věci, účel řízení anebo ochrana práv nebo oprávněných zájmů účastníků a zdali je to v souladu s procesní ekonomikou řízení.
- OS jsou příslušné u civilních zaměstnanců. U příslušníků jsou příslušné KS.

7) Soudní poplatek hradí samostatně každý ze zájemců o právní pomoc?

- Ano. Viz. instrukce a obsah smlouvy, kde je uvedeno do kdy, kam a v jaké výši se soudní poplatek hradí.

8) Poplatková povinnost, tedy povinnost soudní poplatek zaplatit, ta vzniká žalobci kdy?

- Po podání žaloby, na výzvu soudu, který vyzývá k zaplacení SOP do 15 dnů od doručení výzvy.

9) Jaká je výše soudního poplatku u příslušníků a jaká u zaměstnanců?

- Výši SOP stanovuje soud dle zákona o soudních poplatcích.
- U příslušníků se dle zákona o soudních poplatcích hradí za podání správní žaloby soudní poplatek ve výši 3.000,-Kč. Za kasační stížnost se pak hradí SOP ve výši 5.000,-Kč.
- U zaměstnanců je výše soudního poplatku dle zákona o soudních poplatcích 5% z žalované částky. Pokud se tedy žaluje 500.000,-Kč, činí SOP 25.000,-Kč. Soudní poplatek se pak hradí i za případné odvolání, a to opětovně ve výši 5% z částky, jež je předmětem sporu.
- V případě úspěchu ve věci se soudní poplatek vrací (hradí jej protistrana – VSČR).

10) V případě, že žádné finanční prostředky vymoženy nebudou, lze počítat kromě ztráty soudního poplatku i s rizikem požadavku žalované strany na náhradu nákladů soudního řízení?

- Služební funkcionář standardně nebývá v soudním sporu zastoupen advokátní kanceláří, nicméně to nelze vyloučit, kdy v jistých typech sporů skutečně bývají některé státní orgány zastupovány soukromými AK.
- Obecně pak platí, že správní ani civilní soudy zpravidla nepřiznávají služebním funkcionářům (VSČR) nárok na náhradu nákladů řízení, kdy soudy konstatují, že žalovanému prokazatelné náklady řízení nad rámec běžných činností správního úřadu nevznikly.
- Považujeme tedy za málo pravděpodobné, že by VSČR byla nějakou AK zastoupena, neboť má tato dostatečný právní aparát na zastoupení ve sporu svými právníky. Pokud by pak byla zastoupena soukromou AK, považujeme za málo pravděpodobné i to, že by ji soud přiznal nárok na náhradu nákladů řízení. Na druhou stranu toto riziko zcela vyloučit nelze, kdy takové rozhodnutí závisí na úvaze soudu, který musí zohlednit celou řadu aspektů, jejichž popis by přesahoval rozsah podávaných odpovědí, neboť se jedná o komplikované záležitosti.
- V krajním případě, pokud by VSČR skutečně byla zastoupena AK a skutečně ji soud přiznal náhradu nákladů (jakkoliv to považujeme za nepravděpodobné, ale vyloučit to nelze), mohlo by se jednat u příslušníků, v závislosti na rozsahu a komplikovanosti sporu, o částku v řádech nízkých jednotek desítek tisíc Kč (řádově cca 10-30 tisíc Kč), u zaměstnanců by se pak mohlo jednat, v závislosti na rozsahu sporu, jeho komplikovanosti, ale i výši žalované částky, o střední až vysoké desítky tisíc Kč, možná i více (řádově 50-150 tisíc Kč). Toto riziko je tedy třeba řádným způsobem uvážit.

11) Jaké jsou šance na úspěch?

- Viz. obsah právního stanoviska AK zveřejněný na stránkách NOS PČR.
- Zjednodušeně řečeno šance považujeme za velmi solidní, racionální a odůvodněné dosavadní judikaturou NSS a KS. Na druhou stranu, jak předmětný civilní spor, tak i předmětný správní spor, i nadále pokračuje, a byť se tyto zatím vyvíjí pro příslušníky/zaměstnance VSČR pozitivně, nelze s jistotou tvrdit, že tyto nakonec skončí doplacením odměny za služební/pracovní pohotovost, byť se to jeví jako pravděpodobné.
- S ohledem na řečené, tak ani nelze s jistotou tvrdit, že nové spory budou rozhodovány stejně a že nemůže dojít k posunu judikatury a případné prohře ve sporu. U zaměstnanců pak toto platí dvojnásob, neboť tito nesou nejenom břemeno tvrzení, ale i břemeno důkazní. Na rozdíl od příslušníků, kde je stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti povinen zjistit služební funkcionář.

- Variantu neúspěchu tedy nelze vyloučit, byť šance na úspěch skutečně považujeme za solidní a více pravděpodobné, nežli prohru ve sporu.